

ART CIRCUS

Suzana VUKSANOVIĆ-SOLEŠA, razgovor s članovima umetničke grupe ART CIRCUS: Draganom Matićem, Željkom Piškorićem i Milošem Vujanovićem

S.V.S: Krećete sa individualnih pozicija tj. iz različitih likovnih jezika - šta vas je okupilo, koji su motivi za formiranje grupe?

ART CIRCUS: Naš zajednički rad počeo je još na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. U tom periodu traženja, istraživanja i eksperimentisanja u materijalima i tehnikama, naš rad se u velikoj meri zasnivao na iznalaženju vizuelno-estetskih rešenja za objekte, slike i crteže. To su bile "atraktivne" likovne dosetke. Prvobitna saradnja Dragana i Željka, bazirana na bliskosti likovnih izarza, u periodu 1992-93. rezultirala je nizom zajedničkih radova i izložbom. Početkom 1994. u rad se postepeno uključuje Miloš čiji se likovni izraz, s jedne strane, bitno razlikovao ali koji je, s druge strane, svojim idejama i predlozima u najvećoj meri podstakao formiranje grupe. Ono što nas je zaista okupilo i učvrstilo u nameri da zajedno radimo bile su ideje i stavovi, bliskost viđenja i doživljavanja, pri čemu je međusobna različitost u načinu mišljenja i likovnom pristupu dobrodošla jer svaki koncept stavlja na probu, nakon koje mu je "dopušteno" da sazri. Rad u grupi može, pored ostalog, i da pojednostavi finalizaciju i izvođenje neke ideje u tehničkom smislu ali je sigurno važnije da takav rad samu početnu ideju kristališe, oslobađa suvišnog, pročišćava, samim tim dovodi do mnogo jasnije i čitljivije forme.

S.V.S: Da li ART CIRCUS ima program?

AC: Cilj našeg udruživanja je, pre svega, realizacija zajedničkih ideja čija je osnova apel o povezivanju svesti, iskustava i znanja umetnika, naučnika, tehnologa i drugih jer bez prožimanja svih ljudskih delatnosti nema napretka. Čovek je polje svoga delovanja, a samim tim i mišljenja, podelio na bezbroj beskonačnosti i rad u tim krugovima svodi se na iznalaženje minimalne greške. A koliko god ta greška bila mala, ona ipak postoji. Ti mali krugovi/esnafi postaju vremenom toliko hermetični da ljudi unutar njih podležu jednom mentalnom rasizmu što za posledicu ima sve veći jaz između stvari i pojava koje ne treba razdvajati. To je posebno vidljivo na polju umetnosti gde su "slobode neograničene" a "kasetiranje" najizraženije. Zvanični program, strogo definisan u neku formu manifesta ili proglašenja, ne postoji, a neformalan bi glasio: Art Circus sumnja u sve, Art Circus veruje u sve, Art Circus menja sve, Art Circus je human, Art Circus oslobađa duh.

Naravno, mi posedujemo određeni nivo likovnog obrazovanja i to je način našeg izražavanja, ali ontološki stav u srži naše ideje daje punopravnu i podjednaku mogućnost svim drugim načinima izražavanja i obraćanja drugima.

S.V.S. Kako se "bira" ime jednoj art grupi? Zašto Circus?

AC: Želeli smo da se već tim nazivom odredimo prema generalnom stavu o (današnjoj) umetnosti, njenom stvarnom položaju, statusu i vrednovanju u društvu. Enciklopedijski circus (lat.) i kirkos (grč.) u prevodu je krug, a u proširenom značenju circus je veliki, javni, otvoreni a ograđeni prostor za igre ili takmičenja ili mesto kružne osnove obično pod šatorom namenjeno artistskim i sličnim "cirkuskim" produkcijama. Današnji prostori, fizički i oni drugi, u kojima se kreće/stoji umetnost, u velikoj meri karakteriše krug. Krug u horizontali ograđen zidom konvencionalnog i realnog, stavljen pod sociološko-kulturološku šatru.

Krug koji vrlo retko dopušta uplive i fuzije sa drugim sferama ljudskog mišljenja i delovanja i na taj način samog sebe osiromašuje i čini sve jalovijim. Krug koji se naprosto urušava. Naravno, to nije slučaj samo u umetnosti - u svim sferama ljudskog delovanja otkrivamo isti sistem tj. istu zatvorenost sistema. Retki su izleti. Pojedince koji kreću na takve ekskurzije obično smatraju ekvilibristima na vrlo tankoj i labavoj žici ili klovnovima, najčešće sa negativnim predznakom. Kao zgodan primer poslužiće Branimir Šešelja, sjajan matematičar, koji u matematičke sisteme rešavanja problema uvodi

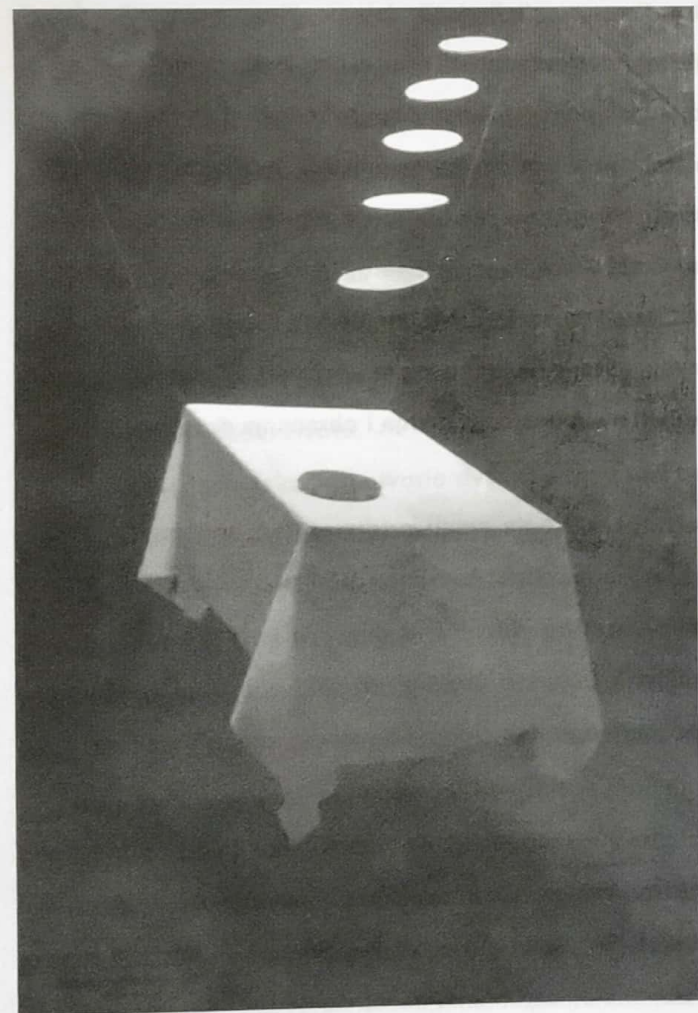
intuiciju. Intuicija, koja se podrazumeva ili s kojom se ozbiljno računa u umetničkom krugu, od strane egzaktnih nauka biva oduvek odbacivana. Tako matematika koja "manipuliše" pojmovima iracionalnog i imaginarnog broja ujedno prezire "pojam" intuicije.

S.V.S: Koliko dugo formalno postojite, koji su vaši dosadašnji projekti a kakvi su planovi za budućnost?

AC: Formalno postojimo godinu dana. Međutim, neki prvi zajednički nastup, još uvek ne kao ART CIRCUS, imali smo jula 1995. na Novosadskom letnjem festivalu. Tada smo, u tunelima Petrovaradinske tvrđave, a u okviru tvog autorskog projekta pod nazivom TUNEL, izveli tri pojedinačne instalacije i jedan zajednički rad koji smo nazvali "Tajna za večeru". Trenutno radimo na realizaciji tri projekta, a to su "Put u središte Zemlje", "Fantastični projekti", i TV emisija "Strano telo" u sklopu serijala pod nazivom "Odiseja pogleda", koji radi umetnička redakcija RTS Novi Sad, za program NS Plus.

S.V.S: "Put u središte Zemlje" - recite nešto o ovom projektu - koji je njegov koncept, koje su njegove uporišne tačke? Pre svega, koja je početna ideja?

AC: Projekat "Put u središte Zemlje" razvijao se postepeno u periodu od godinu dana. Osnovnu ideju dao je Miloš Vujanović potaknut nekim novinskim člancima i istoimenom knjigom Žila Verna. Milošev entuzijazam i upornost su bili presudni za ozbiljnije i dublje bavljenje "problemom". U vrlo kratkom periodu došli smo do fascinantnih podataka baziranih na naučno-tehnološkim istraživanjima zvaničnih svetskih institucija. Da budemo jasni, ne radi se o dokazima teorije da je naša planeta šuplja. To su uglavnom istraživanja i konstatacije određenih nerazjašnjenih prirodnih fenomena čija se rešenja i objašnjenja mogu potražiti u pretpostavci da je Zemlja šuplja. Osim toga došli smo do informacija o mnoštvu poznatih istorijskih ličnosti naučnika, umetnika, vladara, koji su u prošlosti pokušavali da nađu rešenje ove pretpostavke, mita, legende ili kako već hoćete to da nazovete. No, ono što leži u osnovi našeg bavljenja "Putem.." jeste nešto drugo. U haosu tehnološke stvarnosti i materijalno-razumskih raspeća koja nas okružuju, čisto i sveto tražimo uglavnom u legendama, mitovima, predanjima i verovanjem u njihovu istinitost svoju veru i nade održavamo živim.

Reč je o multimedijalnom projektu koji se sastoji iz dva dela. Prvi deo podrazumeva realizaciju instalacije kao likovnog opredmećenja celokupnog projekta kao simbola i metafore drugog, odnosno glavnog i osnovnog dela projekta - samog putovanja u središte Zemlje. Dakle, odrednica puta je Island a potom do 83 paralele iza koje se, po pretpostavkama, može pronaći ulaz. Kao bazična radnja, putovanje sadrži u sebi osnovne mitske kategorije traženja-nalaženja, prožimanja i odnose ovog-onog sveta koje su takođe sastavni deo svakodnevice. Podeljen po fazama, "Put u središte Zemlje" karakteriše težnja ka duhovnom u (biću) umetnosti sjedinjena sa drugim sferama ljudske delatnosti i postavljanje umetnosti samo u kategoriju deonice puta ka jednom cilju, jednoj beskonačnosti.

Tajna za večeru, instalacija, Petrovaradinska tvrđava, 1995.

Uvod u projekat, u vidu skica, nacrt, likovnih i tehničkih rešenja instalacije sa tekstualnim delom kojim bi naš koncept, idejna postavka i uopšte potreba za javnim iskazom bili objašnjeni, biće organizovan kao izložba u nekom od galerijskih prostora.

S.V.S: "Fantastični projekti" - Ovo je zapravo nadnaslov koji unapred određuje niz akcija i izložbi?

AC: Okružuje nas urbana jalovost, neinventivnost, neestetičnost, zato se "Fantastični projekti" delom direktno odnose na arhitektonska rešenja i njihovu (ne)moguću upotrebnu vrednost, njihovu konačnu namenu. Vapaj "fantastičnog" je okrenut buđenju maštovitosti i duhovitosti. Ako je danas gotovo sve građevinski izvodivo - svaki arhitektonski projekat, bez obzira na njegovu opravdanost - zašto onda unapred odustajati od nečega što je "fantastično" (jer se trenutno čini neostvarivim sa dosad poznatim i priznatim građevinskim materijalima), a pri tom i fantastično izgleda. "Hram polarne svetlosti" - prva od tri izložbe objedinjene radnim naslovom "Fantastični projekti", biće realizovana ovog leta u somborskoj galeriji Kulturnog centra. Tu ćemo, crtežima i maketom, prikazati našu obradu teme - Hram, sa simboličkog i arhitektonskog aspekta. Uslediće još dve izložbe, koje će se baviti drugim temama a biće predstavljene najverovatnije u Kikindi i Apatinu. U planu je veliko gostovanje "Fantastičnih projekata" u Novom Sadu i Beogradu.

S.V.S: Kako nameravate da rešite problem finansiranja? Da li ste spremni na kompromise?

AC: Apsurdno je i govoriti da kompromisi koji dovode u pitanje suštinu našeg rada jednostavno ne postoje. Problem finansiranja? ART CIRCUS, uglavnom, pomažu dobri prijatelji iz fondacija Merlin, Hudini, Mandrak i drugi.

S.V.S: Koliko razmišljate o potencijalnim konzumentima svojih projekata? Koliki prostor je ostavljen za publiku kao jednog od važnih faktora?

AC: U cirkusu se dešavaju fantastične stvari. To je mesto na koje dolazite da gledate i da verujete. U cirkusu su svi ljudi deca i svi su dobri. U cirkusu rade artisti koji prikazuju svoje veštine. Prikazujući veštine kojima smo ovladali mi pokušavamo da ponudimo (duhovni) izlazak iz kruga tj. samooslobađanje. Dakle, nudimo mogućnost za malu promenu. Vi možete da prepoznate sebe u "Putu.." i da zavolite tu ideju, a možete i da se ne složite ili, još gore, da budete ravnodušni. Ako uprostimo pa kažemo da se čovek sastoji od mozga i srca, onda se mi obraćamo ovom drugom u većoj meri, a to isključuje svaku mogućnost povezivanja onoga što radimo sa elitističkim, zatvorenim, nedokučivim. Veliki deo cele priče zavisiće od vas - da li ćete se zadovoljiti time da budete samo posmatrač ili ćete poželeti da postanete učesnici!